

פערים ומגמות לאורך זמן בהתחסנות לפנאומוקוק בקרב מבוגרים באוכלוסייה בישראל: מחקר עוקבה רטרוספקטיבי מבוסס אוכלוסייה

עדי תורג'מן^{1,2}, ציפי שוחט¹, גנאדי דרוזדינסקי^{1,2}, לאונרד ליבוביץ'^{1,2}
¹בית חולים בילינסון, מרכז רפואי רבין, פתח תקווה, ישראל; ²אוניברסיטת תל אביב, תל אביב, ישראל

רקע

חיסון נגד חיידק הפנאומוקוק מהווה אמצעי יעיל למניעת סיבוכי תחלואה ותמותה בקרב האוכלוסייה המבוגרת. אף על פי חשיבותו במסגרת הרפואה המונעת, ההיענות לחיסון נותרת מוגבלת, עם פערים בולטים ועיכובים בקבלתו.

מטרות

לבחון מגמות בשיעורי ההתחסנות לפנאומוקוק לאורך זמן בקרב מבוגרים בני 65 בישראל, ולהעריך את קיומם של פערים בהתאם למאפיינים דמוגרפיים, גיאוגרפיים וקליניים.

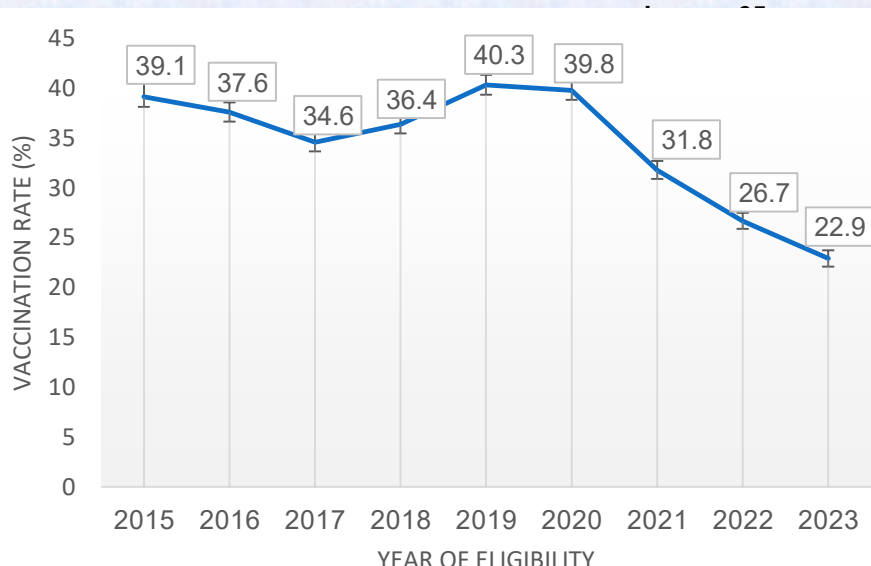
שיטות

מחקר עוקבה רטרוספקטיבי שהתבסס על נתוני מבטחי שירותי בריאות כללית. אוכלוסיית המחקר כללה מבוגרים שהגיעו לגיל 65 והיו זכאים לחיסון נגד חיידק הפנאומוקוק בין השנים 2015–2023. נבדקו קשרים בין מאפיינים דמוגרפיים, גיאוגרפיים וקליניים לבין עיכוב בקבלת החיסון, וכן מגמות התחסנות לאורך שנות המחקר. התוצא העיקרי היה הזמן עד לקבלת החיסון בתוך שנה ממועד הזכאות (גיל 65).

ממצאים

מתוך 137,997 מבטחים שהיו זכאים לחיסון, רק 34% (47,580) התחסנו בתוך שנה מהזכאות. שיעורי ההתחסנות ירדו לאורך התקופה – מ-39% בשנת 2015 ל-23% בשנת 2023. הזמן עד לקבלת החיסון התארך משמעותית לאחר שנת 2020, עם תחילתה של מגפת הקורונה. זמני ההתחסנות קצרים יותר נצפו בקרב גברים, ערבים ותושבי הפריפריה. התחסנות קודמת לשפעת נמצאה כמנבא חזק להתחסנות לפנאומוקוק ($HR=2.1$, 95% CI: 1.9–2.3). גם יתר לחץ דם ואשפוזים קודמים היו קשורים להתחסנות מוקדמת יותר. לעומת זאת, עיכוב בהתחסנות נצפה בקרב מעשנים ובקרב אנשים בתת-משקל.

שיעורי ההתחסנות לפנאומוקוק לאורך זמן בקרב מבוגרים בני

מסקנות והמלצות

פערים ועיכובים בהתחסנות לפנאומוקוק בקרב מבוגרים נובעים ממאפיינים דמוגרפיים, גיאוגרפיים וקליניים. הירידה בהיענות לאורך השנים, שהחריפה לאחר פרוץ מגפת הקורונה, מדגישה את הצורך בהתערבויות ממוקדות לשיפור הנגישות, העלאת המודעות וצמצום אי-שוויון בשירותי הבריאות, על מנת לשפר את שיעורי ההתחסנות ולחזק את מוכנות מערכת הבריאות למשברים עתידיים.